

Az őszi káposztarepce fontosabb kórokozói által okozott fertőzöttség hatása a növény értékmérő tulajdonságaira

Készítette: **Kóczán Eszter**

Növényorvos MSC, nappali

Növényvédelmi Intézet, Integrált Növényvédelmi Tanszék

Témavezető: Dr. Pálinkás Zoltán, egyetemi adjunktus, MATE, SZIC, Növényvédelmi Intézet, Integrált Növényvédelmi Tanszék

Az őszi káposztarepce (*Brassica napus*) hazánkban és a világon is egyaránt jelentős olajnövény. A termesztése az évek előrehaladtával egyre nehezebbé válik a különböző betegségek okozta kártétel miatt, melyek nem mindegyikére nemesítettek már ki rezisztens hibridet (fehérpenészes rothadás). A már ellenálló fajták (fómás szárfoltosság) is évről évre egyre gyengébb hatékonyságot mutatnak (gombatorzs letöri a rezisztenciát és újra fogékonyá válik a növény).

Az őszi káposztarepce egyik legjelentősebb kórokozója a *Sclerotinia sclerotiorum*. Ennek jelentőségének mértékét az adja, hogy több száz gazdanövénye ismert, köztük több kultúrnövényünk (napraforgó, szója) is. Másik fontos betegsége az őszi káposztarepcének a fómás szárfoltosság, mely a napraforgót is jelentősen megbetegítheti, ezzel hozzájárulva a kórokozó fennmaradásához. Mivel a napraforgó és az őszi káposztarepce is számos gazdaság vetéskörében a része, ezért egyre nehezebbé válik a visszatérési idő helyes betartása. Szükségessé vált a talajban lévő szkleróciumok számának mihamarabbi lecsökkentése, melyet mikrobiológiai -hiperparazita szkleróciumfogyasztó gombákat tartalmazó- készítményekkel érhetünk el a megfelelő fungicidekkel kombinálva.

Dolgozatom célja az volt, hogy megvizsgáljam a mikrobiológiai készítmények és az egyes fungicidek alkalmazásának hatékonyságát, ezen kívül képet szerettem volna kapni arról, hogy az egyes betegségek, milyen hatással vannak a megbetegített növényre, milyen különbségek mérhetők a fertőződött és nem fertőződött növények között. Ezek megvizsgálására Felsőánán, a KwizdaAgro Hungary Kft jóvoltából beállított kisparcellás kísérleti telepen volt módom két egymást követő vegetációs időszakban, ahol saját vizsgálataim és kísérleteim elvégzésére kaptam lehetőséget.

Minden parcellán március folyamán kijelöltem 8 őszi káposztarepce növényt melyből a virágzás időszakában 4-et megfertőztem fehérpenészes rothadással. Ezekben a növényekben folyamatosan mértem a magasság változását és figyelemmel kísértem a megbetegedett

növények kezdeti, majd végső tüneteit. Végül a becőérés időszakában további 4 fómás szárfoltosággal fertőződött növényt jelöltem meg további megfigyelésre. Az így kijelölt növényeken betakarítás előtt különböző méréseket végeztem: magasság, elágazásszám, olajtartam, víztartam, becőszám, becőhossz, ezermagtömeg, növényenkénti termésmennyiség.

Eredményeim alapján megállapítottam, hogy a két betegség mindegyike negatívan befolyásolta a termésmennyiséget. Az eltérő fertőzöttségű parcellákon az eltérő kezelések hatékonyságát vizsgáltam és nagy eltéréseket mértem. Egyértelműen kimutatható volt a - kezeletlen kontroll parcellákhoz képest - a kezelések természetes fertőzésekre gyakorolt mérséklő hatása. Mind a szártő szklerotínia, mind a fómás szárfoltoság negatív hatással volt a növény vizsgált paramétereire. A vizsgált betegségek legnagyobb mértékű negatív hatását a becők számánál, a növények magasságánál és a termésmennyiségnél mutattam ki. A legnagyobb mértékben a szártő szklerotíniával fertőződött növények értékei tértek el a nem fertőződött növények értékeihez képest, míg a fómás szárfoltosággal fertőződött növények a nem fertőződött és szártő szklerotíniával fertőződött növények értékei között foglaltak helyet. Az olaj- és nedvesség tartalmi eredményeket tekintve nem volt számottevő különbség a fertőződött és nem fertőződött növények értékei között.